

**higher education
& training**

Department:
Higher Education and Training
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIENRIGLYN

NATIONALE SERTIFIKAAT
KOSTE- EN BESTUURSREKENINGKUNDE N6
12 JUNIE 2018

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 8 bladsye.

VRAAG 1

- 1.1 1.1.1 Totale veranderlike koste (TVK) = aantal eenhede geproduseer vermenigvuldig met veranderlike koste per eenheid
- $$\begin{aligned} \text{TVK} &= 800 \times 3,25 \checkmark \\ &= \text{R}2\,600,00 \checkmark \end{aligned}$$
- 1.1.2 $\text{TK} = \text{TVerK} + \text{TVasteK}$
 $= 2\,600 + 1\,900 \checkmark$
 $= 4\,500 \checkmark$
- 1.1.3 $\text{VP/E} = \frac{\text{Totale verkope}}{\text{Aantal eenhede verkoop}}$
 $= \frac{15\,000 \checkmark}{450}$
 $= \text{R}33,33 \checkmark$
- 1.1.4 $\text{TK} = \text{TVerK} + \text{TVasteK}$
 $= (1\,000 \times 3,25) + 1\,900$
 $= 3\,250 \checkmark + 1\,900$
 $= 5\,150 \checkmark$
- (4 × 2) (8)
- 1.2 1.2.1 (5 400 000 + R600 000)
R6 000 000 ✓✓✓ (3)
- 1.2.2 Retensiegeld = gesertifiseerde werk – kontant ontvang (KO)
- $$\begin{aligned} 500\,000 &= 4\,500\,000 - \text{KO} \\ &= 4\,500\,000 - 500\,000 \\ &= 4\,000\,000 \checkmark \checkmark \checkmark \end{aligned}$$
- Ken DRIE punte aan student toe vir korrekte antwoord ongeag watter metode gebruik is. (3)
- 1.2.3 Gesertifiseerde werk is die werk wat voltooi is ✓ en wat deur die argitek gesertifiseer is en gereed vir betaling is, ✓✓ terwyl ongesertifiseerde werk die onvoltooide werk (werk in proses) is, ✓✓ voltooi maar nog nie gesertifiseerd nie en ook nie gereed vir betaling nie. ✓ (6)
- 1.2.4 Retensiegeld is die geld wat die kontrakterende party kan terughou vir 'n tydperk ná die voltooiing van die kontrak om hulle teen moontlike gebreke te beskerm. ✓✓✓ (3)
- 1.3 1.3.1 D
1.3.2 E
1.3.3 B
1.3.4 A
1.3.5 C
- (5 × 2) (10)

KOSTE- EN BESTUURSREKENINGKUNDE N6

1.4	1.4.1	BFO – AFO = 7 000✓ – 7 250✓ = 250 UN✓			(3)
	1.4.2	(ST – BT)SR = (580✓ – 700✓)7 000/700✓ = (120)10 = 1 200 UN✓			(4)
1.5	1.5.1	Onwaar			
	1.5.2	Onwaar			
	1.5.3	Waar			
	1.5.4	Waar			
	1.5.5	Waar			
				(5 × 2)	(10)
					[50]

VRAAG 2

2.1 2.1.1

PRODUKSIEKONTROLEREKENING

Saldo a/b	30 000✓		Voltooide goedere	216 000✓✓
Grondstofkontrole	130 000✓		Saldo a/d	152 000✓
Arbeidskontrole	104 000✓			
Toegedeelde bokoste	104 000✓✓			
	368 000✓			368 000✓
Saldo a/d	152 000			

(10)

2.1.2

GRONDSTOFREKENING

Saldo a/b	46 000✓		Produksiekontrole	130 000✓
Bank/krediteure	180 000✓		Saldo a/d	96 000✓
	226 000			226 000
Saldo a/b	96 000			

(4)

2.1.3

VERVAARDIGINGSBOKOSTE-REKENING

Werklike bokoste	110 500✓		Toegedeelde bokoste	104 000✓
			Koste van verkope✓ (onderverhaal)	6 500✓

(4)

KOSTE- EN BESTUURSREKENINGKUNDE N6

2.1.4

TOEGEDEELDE-BOKOSTEREKENING

Vervaardigings- bokoste	104 000✓	Produksiekontrolle	104 000✓
----------------------------	----------	--------------------	----------

(2)

2.1.5

VOLTOOIDEGOEDERE-REKENING

Saldo	256 000	Koste van verkope✓	216 000
Produksiekontrolle	216 000✓		

(2)

2.2

Taakkosteberekeningstaat

Saldo a/b	30 000,00✓
Direkte grondstowwe	66 000,00✓
Direkte arbeid	60 000,00✓
Toegedeelde bokoste	60 000,00✓
Produksiekoste	216 000,00✓
Verkope en admin	64 000,00✓
Totale koste	280 000,00
Wins @20%	56 000,00✓
Verkoopprys	336 000,00✓

(8)

[30]**VRAAG 3**

3.1

KONTRAKREKENING

Lone (arbeidskoste)	600 000✓	Materiaal oorgeplaas	45 000✓
Materiaal uitgereik	550 000✓	Materiaal voorhande (31/12/16)	15 500✓
Masjinerie (31/12/15)	265 000✓	Masjinerie (31/12/16)	260 000✓
Subkontraakteurs	60 000✓	Materiaal na verskaffers teruggestuur	12 500✓
Voorsiening vir verborge gebreke	327 000✓✓	Gesertifiseerde werk	1 500 000✓
Wins en verlies	981 000✓✓	Ongesertifiseerde werk	950 000✓
	2 783 000✓		2 783 000

(15)

3.2

$$\begin{aligned} \text{Totale beraamde wins} &= (\text{kontrakprys} + \text{ekstras}) - \text{totale beraamde koste} \\ &= (10\,000\,000 + 105\,000) - 8\,900\,000 \\ &= 1\,205\,000\checkmark\checkmark \end{aligned}$$

(2)

- 4.6
- Onopgeleide werkers
  - Swak toesighouding van werkers
  - Swak gehalte materiaal gebruik, wat daartoe lei dat dit meer ure vat om te produseer
  - Masjiene en gereedskap wat in produksie gebruik word is nie in 'n goeie toestand nie
  - Wanbestuur van pouses deur werkers
- (Enige 2 × 2) (4)
- 4.7 Onwaar (1)
[30]

VRAAG 5

5.1.1 Gelykbreekhoeveelheid (BEQ) = Totale vaste koste $\frac{(TFC)}{MI/U}$

$$= 105\ 000 \div 10$$

$$= 10\ 500 \text{ eenhede}$$

*60 000 + 45 000 = 105 000 (3)

5.1.2 Gelykbreekwaarde (BEV) = Gelykbreekhoeveelheid (BEQ) × Verkoopsprys per eenheid (SP/U)

$$= 10\ 500 \times 30$$

$$= R315\ 000$$

(3)

5.1.3 $\frac{(\text{VERKOPE} - \text{GELYKBREEKWAARDE}) \times 100}{\text{VERKOPE}} \times \frac{100}{1}$

$$\frac{(435\ 000 - 315\ 000) \times 100}{435\ 000} \times \frac{100}{1}$$

27,5% OF 28%

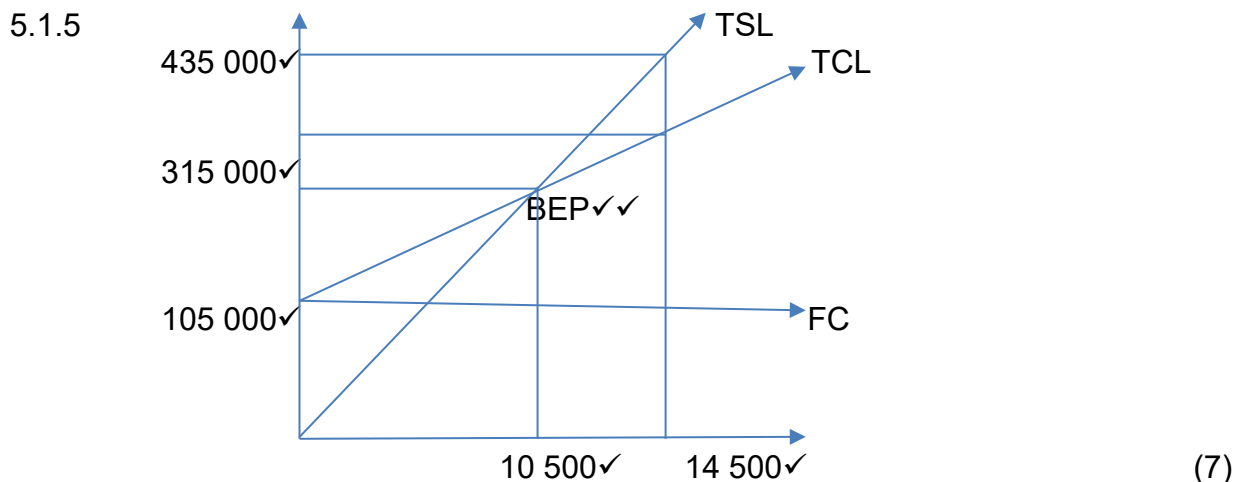
Verkope * 14 500 × 30 = 435 000 (3)

5.1.4 Totale verkope minus gelykbreekwaarde

$$435\ 000 - 315\ 000$$

$$= 120\ 000$$

(3)

KOSTE- EN BESTUURSREKENINGKUNDE N6

5.2 **Inkomstestaat**

Verkope (800 × 1500)	1 200 000✓
Minus: Veranderlike koste	(236 000)
Direkte materiaal	80 000✓
Direkte arbeid	65 000✓
Veranderlike vervaardigingsbokoste	20 000✓
Veranderlike verkoops- en administratiewe koste	71 000✓✓
Verkope (60 000 × 65%) = 39 000	
Administratiewe 40 000 × 80%) = 32 000	
= Marginale/grensinkomste	964 000
Minus: Vaste koste	(74 000)
Vervaardigingsbokoste	45 000✓
Verkoops- en administratiewe	29 000✓✓
Verkope (60 000 × 35%) = 21 000	
Administratiewe (40 000 × 20%) = 8 000	
= Netto inkomste	890 000✓✓

(11)
[30]**VRAAG 6**

Kredietverkope		MEI	JUNIE
Maart	150 000	52 500✓	15 000✓
April	168 000	84 000✓	58 800✓
Mei	184 800		92 400✓
Junie	203 280		
TOTAAL		136 500	166 200

(5)

	MEI	JUNIE
Openingsbanksaldo	(35 000) ✓✓	80 950✓
Kontantverkope	123 200✓	135 520✓
Kredietverkope	136 500✓	166 200✓
Totale ontvangste	224 700	382 670
Kontantaankope	62 750✓	69 000✓
Kreditaankope	60 000✓	62 750✓
Diverse uitgawes	12 000✓	12 000✓
Lone	9 000✓	9 000✓
Totale betalings	143 750	152 750
Sluitingsbanksaldo	80 950✓	229 920✓

(17)

KOSTE- EN BESTUURSREKENINGKUNDE N6

OF

	MEI	JUNIE
ONTVANGSTE		
Kontantverkope	123 200✓	135 520✓
Kredietverkope	136 500✓	166 200✓
Totale ontvangste	259 700	301 720
BETALINGS		
Kontantaankope	62 750✓	69 000✓
Kredietaankope	60 000✓	62 750✓
Diverse uitgawes	12 000✓	12 000✓
Lone	9 000✓	9 000✓
Totale betalings	143 750	152 750
Kontantoorskot/tekort	115 950	148 970
Openingsbanksaldo	(35 000)✓✓	80 950✓
Sluitingsbanksaldo	80 950✓	229 920✓

6.3 Slegte skuld

Maart = 7 500✓✓
 April = 8 400✓✓
 Mei = 9 240✓✓
 Junie = 10 164✓✓

(8)
 [30]

TOTAAL: 200